

---

sírató a. g. matoš teteme fölött

MIROSLAV KRLEŽA

Tornyon óra lép
Lassan, mind elébb,
Lágy fény szítál az ég magasából;

Az éjben vonat
Csattog, elhalad:
Dübörgését elnyeli a távol.

A. G. Matoš, Notturmo, 1914. március

Gégeseb, klórszag, véres kanül,
vér a vattán, kötésen, patakjai a vérnek.
Pangó erekben, az agy szürke hártája alatt
álmatlanság, karbol-köd, füst-cafat;
a véres test, az ágy, a szoba, minden vérbe merül,
ínyben, idegben, ujjhegyben, bomló hús mélyén, konok férgek
rágnak és rágnak, a zsigerekig leérnek,
a seb mint kopolytú lüktet, ájulás, véres kanül,
valami fekete szárny álmosan lebben, szétterül,
s a vérrel, gennyel mocskolt test üszkösen feketül.

Gége gennyében üvegcső-gége,
szutykos üvegben szortyog az utolsó dal: vége,
a Költő haldoklik, s hallja, vonat dübörög valahol messze.
Langyos éj. Notturmo: az üres szoba csendje.

És körülötte minden: kocsmá. Poloskás szobák, vásári vigalom;
ez az élet: poloskás szoba, hitel-, bér-, váltó-malom.
Savanyú szagok, fekete, bűzös, mocskos szakadék,
s a Költő idetévedt utas, leköpött koldus-vakarék.
Ezüst szavai mit érnek itt, hol csak a pengő ezüst szava szép?
És selyem beszéde suhogásából mi haszon,
itt, ahol kocsmá minden, és vásári ricsaj, és adósság-malom?
Szem mélyén napos visszfény, mennyei nyugalom,
és poloskás szoba, és poloska a falon.

Tükörben zavaros kép, zilált, sötét, idegen arcél,
gyertya a kézben. Ugráló, nyugtalan fény
a szoba mélyén. Az agyban: napsugaras mező, virágok,
s körös-körül: homály, butaság, fekete, mint az átok,
örvénylő felhő-bugyrok, elfekvő ködös árkok,
föllöttük szivárvány-híd: álom, sohase látott.

Itt bűzlik a betű, mint hulla a sírgödörben!
Ez Khuen bán s a magyar sötétség földje,
hol a dal árva gyertyaként pislog
a magyar sínek bilincsei közt, a nagy sötét lyukban, itt-ott,
hol csak a szarkák csörgése hallszik,
dögök fölött, vértócsák fölött, mikben a vér feketén megalszik.
A Költő háta mögött csupa árny: torz, idéllen, csúf, ó,
ez a szörnyű, beteg, kísértetes nocturno!

Szörnyű így feküdni, ágyhoz szegezve, újságpapírba zárva,
mint üres templom, zászlótlan alszik a haza, az árva.
A versek véres rongyok, kongó halálfejek,
szörnyű ígyátkozódni, míg a fekete dob pereg,
s viselni a kecskeszörte, a bús koldus-darócot,
ragadós újságpapíron szagolni a friss ölmet,
nyelni hazugság-füstöt, pokoli rágalom-szemetet.
Fénykorong gyúl ki a haldokló ágya felett.

Kín facsarja a testet, az ököl görcsöl, a szem könnybe lábad,
az ajkon halvány dal-szikrák foszforeszkálnak,
és lyukat égetnek a sűrű, fekete, horvát posztón,
és átvilágítanak sáron, hegyen, koporsón.
Be súlyos, kemény sztrófák, mint a föld, nehéz a zuhogásuk,
minden megkezdett dalban
saját sírunkat ássuk.

De hol vannak már a lázas virrasztások, a végső dolgok bűvölete,
ó hol

a csend fényes fátyola, a lámpák, a könyvek a polcról,
mikor kin gúzsol, és forgat a nagy, véres kürtő,
a versírás pokoli sárfürdő.
Vak éjszakában, kutyavonítás mellett,
be nehéz virrasztani, és írni, írni a verset.

És hol vannak a zászlók? S miféle csata ez?
És hol a vers, mely kürtként harsan, és kardként sebez?
És hol a város, az alkony, a hangos, fényes utcák?
Az üvegcső véres fullánk, ahogy a sebbe szúrták.
Lámpák, és sebek, és kínok, szomorú szégyenben-maradás,
bűzös kocsmákban éji tivornya, dicső álattá-avatás.
S a templomban, ahol ránkvirrad,
meddő bűnbánat-csalatás.

A torok lángol, mint egy véres tűzhányó torka,
a szegény test verejtékben fő, rotyog a kotla,
véres szalag fut a lepedőn bolondul.
A toronyóra üt. Harangszó kondul.
A gennyes csőben a halál hörgi: vége,
a falon szürke árny: a feszület árnyképe.
Ennek a véres Testnek örökre béke.

Ács Károly fordítása